

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЛЕНДЕСЛ К., ЛЕНДЕСЛ В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Патріотичне виховання як умова формування національної свідомості молодших школярів	109
ЛІБАК Н. А. Вплив педагогічної практики на формування компетентностей майбутнього вчителя української мови та літератури	111
ЛУГОШ І.М., ЛІБА О.М. Розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи	113
МАРГІТИЧ К. Є. Концепція двомовної школи для закарпатської місцевості з етнічно мішаним складом населення	114
МАРГІТИЧ Е.В., КУШНІР І.І. Загальні аспекти Всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»	116
МАРГІТИЧ Т. Formation of english communicative competence of senior school learners with the use of educational projects	118
МЕДВІДЬ Т. О. Виховне значення творів М. Лисенка для учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів	120
МИКУЛІНА А. К. Роль педагогічної етики у формуванні вихователя дошкільного закладу	122
МИКУЛІНА А. К., ТИЧКА М. В. Особливості навчання аплікації дітей старшого дошкільного віку	124
МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П. Народний фольклор – важливий засіб екологічного виховання дошкільників	126
МИХАЙЛОВИЧ К. А. Концепція інклюзивної школи в Угорщині	128
МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. О. Законодавче регулювання інклюзивної освіти в Угорщині	129
МОЛНАР Т.І. аксіологічні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів	131
МОЛНАР Т.І., ЛЕДНЕЙ В.Е. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання	134
МОЛНАР Т.І., СУХОДОЛЬСЬКА Ю.М. Сертифікація вчителів початкових класів як форма оцінювання фахових компетентностей	136
МОРОЗ Ф.В. Розвиток сили та формування силових навичок	138
МОЧАН Т. М. Підготовка вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики	140
ОСТОЛОШ Г.І., КОБАЛЬ В.І. Управління закладами освіти в територіальній громаді	142
ОСТРОВСЬКИЙ О. О., КОБАЛЬ В. І. Організаційно-педагогічні умови формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури	143
ПИНЗЕНИК О. М. Реалізація компетентнісного підходу у процесі фахової підготовки педагога	145
PALLAY KATALIN. The roles of push-pull factors in student mobility	147
ПОПОВИЧ О.М., БАТИН Т.М. Предметно-розвивальне середовище як засіб розвитку комунікативних навичок у дошкільників	148
ПОПОВИЧ Я. В., ЛАЛАК Н. В. Моделювання уроку в сучасній початковій школі	150
ПОХАНІЧ ЯН. Уплив рівня освіти на євроскептичні настрої у словацькому суспільстві	152
ПРОДАН Н.В. Формування цифрових компетентностей керівників закладів освіти: обґрунтування проблеми	154
ПРОКОП М. В., ХОМА О. М. Формування лексичної компетентності на уроках української мови в адаптаційний період	156
РЕНДЗЕЙ В.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Дидактична гра в освітньому процесі початкової школи	157

1. Богатеева З.А. Заняття апликацией в детском саду: Книга для воспитателя детского сада. М.: Просвещение, 1988. 224 с.
2. Комарова Т.С. Образотворча діяльність у дитячому садку: Програма та методичні рекомендації. Для занять із дітьми 2-6 років. / Т.С. Комарова. Х.: Видавництво «Ранок», 2007. 178 с.
3. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному закладі. Підручник. За заг. ред. Г.В. Сухорукової. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с.

УДК 39:[373.2.015.31:502/504:37.011.3-053.4](043.2)

МИХАЙЛОВА К.В., ВОЛОШИН Н.П.
Мукачівський державний університет

НАРОДНИЙ ФОЛЬКЛОР – ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

На сучасному етапі дошкільна освіта - цілісний процес, спрямований на забезпечення різнобічного розвитку дитини відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей; формування у дошкільників моральних норм та набуття життєвого соціального досвіду.

Згідно державних документів дошкільна освіта є вихідною ланкою, яка здійснюється задля того, щоб забезпечити фізичне та психічне здоров'я дітей, їх повноцінний розвиток, набуття життєвого досвіду. Одним із завдань ЗДО є екологічне виховання дітей, яке здійснюється при ознайомленні їх з природою, що є необхідною умовою розумового розвитку та формування у дітей природничо-екологічної компетентності.

Н.Горопаха, П.Глухова, Н.Кот, Н.Лисенко, С.Ніколаєва, З.Плохій, Н.Рижова, Н.Яришева зазначають, що основи екологічного виховання закладаються в дошкільному дитинстві, метою якого є формування засад екологічної культури. Складовими елементами екологічної культури виступають екологічні знання, пізнавальні, морально-естетичні почуття й переживання, обумовленні взаємодією з природою (З.Плохій).

Н.Лисенко обґрунтувала і апробувала модель процесу екологічного виховання, в основу якого покладені систематизовані знання про закономірні явища природи. Проте не слід забувати, що ознайомлення дітей з природою та екологічне виховання неможливе без виховання любові до Батьківщини. Одним з головних засобів, які поєднують у собі ці важливі поняття є український народний фольклор.

Фольклористи (В.Анікін, А.Афанасьєв, М.Булатів, М.Забілін, О.Капіца, Ю.Круше, І.Сохаров, І.Снегирьов та ін.) визначили важливе значення словесної творчості народу в житті людини. Дослідники визначають великий інтерес дітей до творів усної народної творчості [2].

Фольклор – цілісна і відкрита жанрова система. Пізнати його особливий світ можна, досягнувши єдності, взаємозв'язок образів, мотивів, сюжетів, тобто всіх частин цієї цілісної системи, яка дає можливість зрозуміти навколишній світ, орієнтуватись у ньому, про що свідчать збережені традиції родинної і

календарної обрядовості та записи фольклорних творів. За допомогою фольклору маємо можливість дати дитині перші відомості про навколишній світ, природу, людські стосунки, засобами колисанок, забавлянок, потішок, загадок, приказок, прикмет, казок, народних ігор, легенд формувати кращі риси характеру [3].

Твори усної народної творчості несуть у собі величезний педагогічний потенціал. Це підкреслюється у багатьох дослідженнях зарубіжних та вітчизняних педагогів класичної та сучасної педагогіки. К.Д.Ушинський, С.Ф.Русова, В.О.Сухомлинський, Стельмахович, В.М.Гнатюк, Л.С.Хренов, І.В.Огієнко, В.М.Скуратівський, та ін. доводять, що казки, приказки, прислів'я, примовлянки, народні хороводні та рухливі ігри, загадки, заклички та ін. потрібно використовувати у здійсненні з дітьми дошкільного віку екологічного виховання, адже вони вчать дітей берегти природу, примножувати та пізнавати її особливості, закони розвитку.

Проведене нами дослідження показує, педагогічний аспект народного фольклору спрямований на те, щоб допомогти дітям засвоїти народну мораль, певні норми поведінки, етику і естетику побуту, культуру, оволодіти вміннями та навичками трудової діяльності, фізичного вдосконалення, основ екологічної культури, екологічної свідомості. Крім того, українське народознавство має стати підґрунтям для формування у дітей любові до рідного краю, патріотичних почуттів та прищеплення загальнолюдських цінностей.

Даючи основи екологічного виховання, екологічної культури, вихователям доцільно знайомити дітей, як треба любити і берегти природу, і давати знання про розумне використання природи та її багатств. Важливо ознайомлювати дітей з українським фольклором, який тісно пов'язаний з природою, і намагаються під час екологічних занять, екскурсій в природу, прогулянок, екологічних стежок використовувати прислів'я, приказки, загадки, примовлянки, заклички, казки, легенди природничого змісту тощо.

Твори усної народної творчості слід використовувати у різних видах діяльності, зокрема на заняттях екологічного змісту, під час екскурсій, спостережень, прогулянок у природу, організації праці у куточку природи та на ділянці, під час ігрової діяльності, організації самоствійної діяльності тощо. Важливо для проведення такої роботи залучати батьків, з якими проводити різні форми співпраці: батьківські збори, конференції, круглі столи, вечори запитань та відповідей, консультації, педагогічні читання, папки-пересувки, участь батьків у святах та розвагах екологічного змісту, використовувати мобільний зв'язок та інтернет.

Таким чином, засоби народної педагогіки у своїй сукупності дають можливість дітям не тільки одержати знання про природу, закласти фундамент духовності, а й зрозуміти перші поняття «екологічна свідомість», «екологічна культура» - зрозуміти їх сутність. Формуються цих понять відбувається протягом усього життя людини в процесі її спілкування з природою. Природа формує людину, ставить її на вищий щабель розвитку, вчить людину бути Людиною. А

саме від людини залежить стан екології, природного багатства, збереження природи від стихійного і безконтрольного її використання.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні.- К.2021р..

2. Лисенко Н.В. Еко-ко: дошкільник пізнає світ природи. Навч.метод.посіб. Видавничий дім «Слово», 2015. 352с.

3. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти: педагог-дошкільник: навч.метод.посіб. Київ: Слово, 2009. 400 с.

УДК 376.018.54-047.82(439)(043.2)

МИХАЙЛОВИЧ К. А.
Мукачівський державний університет

КОНЦЕПЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ШКОЛИ В УГОРЩИНІ

У 1993 році в Угорщині ухвалено Закон LXXIX, що кардинально вплинув на еволюцію освіти в країні, оскільки врегулював порядок організації інклюзивного навчання. У 2019-2020 році в Угорщині навчалося 1 838 000 дітей, серед них майже 2,5 тис. осіб із тяжкими й численними порушеннями.

Ідея інклюзивної освіти полягає в тому, щоб всі особи з особливими потребами повинні мати доступ до якісної освіти. Модель базована не лише на рівних можливостях доступу до навчання, а й на якості та ефективності освітнього процесу, на навчанні протягом усього життя. Цей новий підхід був частиною зміни парадигми у Західній Європі 80-х років. Засобом і метою економічного розвитку може бути високий рівень споживання, покращення якості життя людей, розширення соціальної, політичної та економічної свободи та якісна освіта. Ці елементи пов'язані між собою і підсилюють один одного: з одного боку присутність осіб з особливими потребами на ринку праці сприяє економічному зростанню, а з іншого боку якість послуг таких як освіта та навчання зростає і посилює соціально-економічний розвиток.

Виокремлено основні принципи інклюзії: рівний доступ до навчання, рівні можливості («equality of opportunities») та рівне ставлення до дитини («equal treatment»). Ефективний розвиток кожної особистості залежить від відповідальності та мотивації індивідуума та середовища. Для певних соціальних груп, наприклад для осіб з інвалідністю, потрібні різні організаційні умови й матеріально-технічне забезпечення. Міжнародні організації (ЄС та OECD) підкреслюють, що забезпечення справедливої освіти («méltányos közoktatási rendszer») залежить від створення освітнього середовища, що ураховує індивідуальні здібності кожної особистості та максимізує процес саморозвитку.

Основним документом шкільної освіти учнів з особливими освітніми потребами (далі – ООП) є «Директиви та методичні рекомендації щодо навчання дітей з ООП» («A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei»). Документ супроводжує Національний базовий навчальний план (далі – НБНП «NAT-Nemzeti Alaptanterv»), з яким можна ознайомитися на офіційному сайті МОН Угорщини («Oktatási hivatal»). Варто зазначити, що ці директиви

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>